

HELSE, MILJØ, SIKKERHET OG YTRE MILJØ

Handlingsplan 2021-2022// (Institutt for Biovitenskap)

ET GODT ARBEIDSMILJØ FOR ALLE

Fra UiBs HMS-handlingsplan kan vi lese følgende:

«Universitetet skal ha en kultur for helse, miljø og sikkerhet og beredskap som er forebyggende og helsefremmende. Det betyr at UiB skal sikre:

- et fullt forsvarlig arbeids- og læringsmiljø på campus og reise
- mangfold, åpenhet og inkludering
- funksjonelle og sikre bygninger og uteområder, utstyr og forskningsfartøy
- kontinuerlig og systematisk HMS-arbeid gjennom aktiv medvirkning fra ansatte, verneombud og ledere

Dette innebærer at HMS på alle nivå skal være tydelig organisert og at arbeidsmiljøet skal kartlegges, risikovurderes og følges opp i tråd med myndighetskrav og interne regler.

HMS – en felles oppgave

Arbeidsmiljøet skapes i daglig samhandling og dialog. Alle ansatte og studenter har et ansvar for aktiv medvirkning. Ansatte og studenter skal ha nødvendig opplæring og tilstrekkelig kompetanse til å kunne håndtere HMS-utfordringer i egen arbeids- og studiesituasjon.

HMS er et lederansvar på alle nivå og er integrert i all ledelse. UiBs ledere skal ha kompetanse, trygghet og vilje til å prioritere HMS-arbeidet. Verneombudene har en tilsynsfunksjon og skal være samarbeidspartner for ledelsen. UiBs verneombud skal være godt kvalifiserte og sikres vilkår for å ivareta vervet.

Klare roller og ansvar med gjensidig forståelse og respekt for ulike funksjoner, forutsigbarhet, avklart ressursfordeling, samt tydelig organisering av arbeidet, er forutsetninger for å beholde og videreutvikle gode arbeids- og læringsmiljø. Universitetets ledere, verneombud, ansatte og studenter skal sammen bidra aktivt i arbeidsmiljøutviklingen ved UiB.

HMS-mål

Handlingsplanen for helse, miljø og sikkerhet er forankret i universitetets strategi 2019 - 2021 «Kunnskap som former samfunnet» og omfatter tre HMS-mål:

UiB skal kjennetegnes ved:

- A. Gode arbeidsfellesskap
- B. Trygge og funksjonelle arbeidsplasser
- C. God sikkerhetskultur og beredskap»

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet vil prioritere disse tre innsatsområdene i denne perioden. Fakultetet vil ha et spesielt fokus på behovet for risikovurdering av risikofyllt arbeidsmiljø. Dette har sin bakgrunn i de særskilte HMS-utfordringene fakultetet har med omfattende laboratorievirksomhet og felt- og toktarbeid.

Fakultetet har i tillegg følgende innsatsområde, se bokstav D. Innsatsområde: Systematisk HMS-arbeid.

Som et tillegg til fakultetets HMS-handlingsplan, har fakultetet inkludert en egen tiltaksliste for ytre miljø E: Ytre Miljø

Institutt for Biovitenskap (BIO) følger Universitetet i Bergen og Matematisk-Naturvitenskapelig Fakultets HMS-handlingsplan og de samme innsatsområdene.

Alle enheter både på fakultets- og instituttnivå skal årlig:

- Gjennomføre HMS-kartlegginger, risikovurdere og prioritere tiltak.
- Utarbeide eller revidere lokal HMS-handlingsplan knyttet til universitetets HMS-handlingsplan og gjennomføre tiltak.
- Gjennomgå det systematiske HMS-arbeidet og rapportere i linjen (internkontroll).

Informasjon om HMS ved UiB:

- Regelsamling for UiB: <https://regler.app.uib.no/>
- HMS-portalen: <https://www.uib.no/hms-portalen/75059/snarveier#r>

Informasjon om HMS ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet:

- Helse- miljø og sikkerhet (HMS) ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet: <https://www.uib.no/matnat/53246/helse-miljø-og-sikkerhet-hms-ved-det-matematisk-naturvitenskapelige-fakultet>

Informasjon om HMS ved Institutt for Biovitenskap

- HMS <https://mitt.uib.no/courses/11056/pages/hms-forsiden>

INNSATSOMRÅDER FOR H E L S E , M I L J Ø O G S I K K E R H E T F O R P E R I O D E N 2020–2022

A. INNSATSOMRÅDE: GODE ARBEIDSFELLESSKAP – Sitat UiBs HMS-plan: «UiB skal ha et sterkt og levende universitetsdemokrati og gode rutiner og kanaler for kommunikasjon for å sikre medvirkning. Raushet, åpenhet, mangfold og dialog skal prege våre arbeidssfellesskap internt og i samarbeid med omverdenen. Arbeidsmiljøet skal være stimulerende, inkluderende og helsefremmende, og den enkeltes integritet og verdighet skal ivaretas. UiB har en sterk internasjonal profil. Studenter og ansatte samarbeider med kollegaer fra hele verden. Dette krever god kompetanse om forhold som påvirker vårt arbeids- og læringsmiljø blant alle våre ansatte, studenter og ledere.»			
Delmål (UiB)	Hovedaktiviteter (UiB)	Tiltak (BIO)	Ansvarlig
Delmål 1: UiB skal ha et godt arbeidsmiljø og fremme felles forståelse og samarbeid.	Årlig kartlegging av psykososialt organisatorisk arbeidsmiljø.	Årlige HMS-møter.	Ledelsen
	Gjennomføre og følge opp ARK i hele virksomheten.	Gjennomføre og følge opp resultatene fra arbeids- og klimaundersøkelsen ARK	Ledelsen
Delmål 2: UiB skal utvikle en organisasjonskultur som møter endring på en konstruktiv måte.	Tydeliggjøre ansvar og roller i arbeidsmiljøarbeidet ved opplæring, informasjon og samarbeid, samt gjennomføre risikovurderinger og klargjøre målformuleringer ved endringer.	Følge opp UiBs tiltak for god informasjonsutveksling, samarbeid og risikostyring, for å møte endringer på en konstruktiv måte. Aktivt bruke linjeledelsesmøtene.	Ledelsen
	Planlegge framtidige kompetansebehov bedre ved kartlegging og oppfølging.	Bruke medarbeidersamtaler aktivt for kartlegging og oppfølging av kompetansebehov.	Ledelsen
	Gjennomføre opplæring i endringsledelse.	Følge opp UiBs opplæring i endringsledelse.	Ledelsen
Delmål 3: UiB skal ha god medarbeideroppfølging.	Tilrettelegge, gjennomføre og følge opp årlige medarbeidersamtaler for alle ansatte, herunder tydeliggjøre lokal organisering og oppfølging av disse.	Arbeide målrettet for å få på plass gode rutiner for gjennomføring og oppfølging av medarbeidersamtaler for alle grupper ansatte.	Ledelsen
	Tydeliggjøre karriereutvikling for alle ansatte.	Sikre god karriereutvikling og god medarbeideroppfølging gjennom bevisst bruk av medarbeidersamtalene.	Ledelsen/ Faggruppeledere / den enkelte

	Styrke mottak av nytilsatte. Styrke ledernes kompetanse i å lede mangfoldige og multikulturelle arbeidsmiljø.	Etablere og videreføre gode rutiner for onboarding. Videreføre og videreutvikle vår kompetanse i å lede multikulturelt arbeidsmiljø. For å sikre god integrering av våre internasjonale medarbeidere, være pådriver for at sentralt hold oversetter all nødvendig informasjon til engelsk. Oversette HMS-håndbok og annen informasjon på BIO sine hjemmesider til engelsk	Ledelsen / Faggruppene Ledelsen / Faggruppeledere Ledelsen / HMS-koordinator Ledelsen / HMS-koordinator
--	---	---	---

B. INNSATSONOMRÅDE: TRYGGE OG FUNKSJONELLE ARBEIDSPLASSE – Sitat UiBs HMS-plan:

«UiB har stor og krevende bygningsmasse, bruken endres jevnlig, og det bygges nytt. Krav til god bygningsmessig standard, universell utforming, inneklima og ergonomi skal ivaretas. Vitenskapelig utstyr, forsknings- og utdanningsfasiliteter skal være trygge og funksjonelle. Nye lærings- og arbeidsformer, samt digitale arbeidsredskaper krever nye måter å organisere våre arbeidsplasser på.»

Universitetet går mot en større grad av matriseorganisering, som krever at fakultetet etablerer funksjonelle løsninger for systematisk HMS på tvers av matrisen, i implementering av gode samordningsavtaler.

I tillegg til UiBs og Fakultetets mål, vil BIO, på grunn av stor variasjon i fagområder og de utfordringene det medfører at vi er mange ansatte og at vi er fordelt i flere bygg, tilpasse våre mål slik at alle blir ivaretatt på best mulig måte.

Delmål (UiB)	Hovedaktiviteter (UiB)	Tiltak (BIO)	Ansvarlig
Delmål 1: UiB skal sikre at arbeidsplasser og bygningsmassen UiB disponerer har et tilfredsstillende og forsvarlig arbeids- og læringsmiljø i samsvar med gjeldende lovverk.	Tydeliggjøre organisering, roller, ansvar og oppfølging av byggesaker og på arbeids- og studieplasser.	Sikre at enhetenes verneombud (VO) tas med på råd under planlegging og gjennomføring av alle tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet og innenfor ombudets verneområde, derunder byggesaker.	Ledelsen / VO
	Årlige HMS-runder, samt ved ombygginger.	Oppfølging av ferdigstilte byggeprosjekter i de årlige HMS-rundene	Ledelsen/HMS-koordinator / VO
	.	Fortsatt vurdere mulighetene for nye RALUV-rom (Rom for Aktivitetsbasert Læring UndervisningsRom).	Instituttet i samarbeid med fakultetet og sentrale avdelinger
	Samordne HMS-arbeidet med våre samarbeidspartnere for å sikre forsvarlig arbeidsmiljø innenfor områder hvor begge er lokalisert og/eller driver aktivitet.	Delta på HMS-samordningsmøter (byggmøter) som arrangeres av MN og EIA sammen med andre samarbeidspartnere.	Ledelsen / HMS-koordinator / VO
Delmål 2: UiB skal gjennom digitalisering bidra til moderne og effektive arbeidsmiljø.	Gjennomføre arbeidsmiljørelaterte tiltak knyttet til digitalisering, (funksjonelle IT-verktøy, kompetanse, endring arbeidsprosesser, samarbeid o.l.).	Komme i gang med HMS-samhandlingsmøter med alle leietakere ved BIO	Ledelsen / HMS-koordinator
		Oppfordre til nye funksjonelle IT-verktøy, samt kompetanselæring.	Ledelsen
		Ved endring av arbeidsprosesser, legge til rette for godt samarbeid og høy ressursutnyttelse.	Ledelsen

C. INNSATSOMRÅDE: GOD SIKKERHETSKULTUR OG BEREDSKAP – Her står følgende i UiBs HMS-plan: <i>«UiBs arbeid med sikkerhet og beredskap skal være tuftet på blant annet forebyggende og systematisk HMS-arbeid, god kunnskap om risikoforhold og gode rutiner ved arbeid både på og utenfor campus. Dette skal bidra til å redusere konsekvensene av uønskede hendelser for å ivareta verdiene våre i det daglige arbeidet og i en ekstraordinær situasjon.»</i>			
Fakultetet tar mål av seg å styrke beredskapen på reiser generelt, og på felt spesielt. God risikostyring av vår aktivitet inkluderer og vurdering av skallsikring av våre bygg.			
BIO har tilpasset Fakultetes mål til å gjelde BIOs mål om å styrke beredskapen på reiser generelt og på felt og tokt spesielt.			
Delmål (UiB)	Hovedaktiviteter (UiB)	Tiltak (BIO)	Ansvarlig
Delmål 1: UiB skal ha god HMS-risikoforståelse.	Gjennomføre og ajourføre risikovurderinger og analyser knyttet til HMS.	Gjennomføre og ajourføre risikovurderinger og analyser knyttet til HMS.	Ledelsen / HMS-koordinator / romansvarlige
Delmål 2: UiB skal gjennomføre beredskapsøvelser.	Øke frekvens på varsling- og beredskapsøvelser og vektlegge intern og eksterne samhandlingsøvelser.	Delta på UiB og Fakultetets beredskapsøvelser.	Ledelse
Delmål 3: UiB skal ha god beredskap på reiser.	Etablere og styrke rutiner for ansattes sikkerhet på feltarbeid, tokt og reise, og følge dette opp.	Følge opp UiBs rutiner for ansattes sikkerhet på feltarbeid, tokt og reise, herunder styrke risikovurderingen i forkant av aktivitetene.	Ledelsen
Delmål 4: UiB skal sikre materielle og immaterielle verdier, som en del av sitt samfunnsansvar.	Sikre samlingene ved Universitetsbiblioteket og andre materielle verdier ved UiB. Gjennom god risikostyring sikre regulert tilgang, bruk, oppbevaring, og avhending av biologiske og kjemiske farekilder.	Vurdere skallsikring og/eller styrkede barrierer som vanskeliggjør tilgang til verdier og farekilder i BIOs bygg. Vedlikeholde gode rutiner for tilgang, opplæring, oppbevaring, transport og avhending av biologiske, kjemiske og radioaktive farekilder.	Ledelsen Ledelsen og HMS-koordinator har ansvar for å vedlikeholde rutiner. Alle har ansvar for å følge disse

D. INNSATSOMRÅDE: Systematisk HMS-arbeid. Systematisk HMS-arbeid fremheves som sentralt under innsatsområde B og C. For å opprettholde god kvalitet på det systematiske HMS-arbeidet, vil fakultetet opprettholde en del tiltak. BIO følger opp de tiltakene som Fakultetet har satt på instituttnivå og tilpasset disse til BIO.			
Delmål MN	Tiltak (MN)	Tiltak (BIO)	Ansvarlig
Sette av midler til arbeidsmiljø- og sikkerhetstiltak.	Opprettholde avsetningen «Helse, miljø og sikkerhet» i budsjettet. Legge til rette for at instituttene skal kunne oppfylle sine HMS-planer, og bistå med tilrettelegging ved behov.	Be Fakultetet om hjelp i HMS-spørsmål ved behov	Ledelsen
Møteplasser for god HMS-utveksling.	Arrangere HMS-seminar for fakultetets ansatte med særskilt fokus på områder der HMS-rapporteringen avdekker svakheter/utfordringer. Ha HMS som tema på alle instituttledermøter og jevnlig på andre relevante ledermøter. I samsvar med UiBs «Retningslinje for samarbeid mellom linjeleder og verneombud» skal det avholdes jevnlig møter mellom fakultetsledelsen og fakultetets hovedverneombud.	Delta på Fakultetets HMS-seminar Ha HMS som tema på alle møter i ledergruppen og jevnlig på andre relevante ledermøter. I samsvar med UiBs «Retningslinje for samarbeid mellom linjeleder og verneombud», fortsette praksisen med kvartalsvis møte mellom Instituttledelsen og BIOs verneombud og varaverneombud	Ledelsen, alle Instituttleder Ledelsen / HMS-koordinator

	HMS-nettverksmøter for verneombud Arrangere et felles møte minst én gang pr. semester i samarbeid med fakultetets hovedverneombud for verneombud og HMS-koordinatorer Videreføre og styrke læring og erfaringsdeling fra risikovurderingsarbeid og HMS-avvik	Delta på Fakultetets fellesmøter for Verneombud. Delta på fakultetets fellesmøte for verneombud og HMS-koordinatorer. Videreføre og styrke læring og erfaringsdeling fra risikovurderingsarbeid og HMS-avvik	VO og VVO VO, VVO, HMS-koordinator. HMS-koordinator
HMS-kulturutveksling.	Tildele HMS-pris ved fakultetet Arrangere HMS-møte for studenter Sørge for oppdatert HMS-informasjon på våre nettsider.	Søke om fakultetets HMS-pris, hver høst Informere studenter om fakultetets HMS-møte for studenter Sørge for oppdatert HMS-informasjon på våre nettsider.	Ledelsen Studieseksjonen HMS-koordinator
HMS-tiltak og opplæringstilbud for studenter	Fortsatt ha fokus på den systematiske og gode opplæringen som gis studenter som jobber i risikofyllt arbeidsmiljø.	Fortsatt ha fokus på den systematiske og gode opplæringen som gis studenter som jobber i risikofyllt arbeidsmiljø.	Ledelsen / kursansvarlige / veiledere/ teknisk ansatte
Områder med behov for oppfølging identifisert gjennom Fakultetets HMS-årsrapportering , risikovurdering eller avvik, følges opp gjennom følgende tiltak:	Som tema på instituttledermøter Som tema på verneombuds- og HMS-koordinatorer Vurderes som kriterier for fakultetets HMS-pris	Som tema på HMSU møter. Som tema på linjeledelsesmøter med VO og VVO . Søke fakultetets HMS-pris.	HMS-koordinator HMS-koordinator Ledelse

E. INNSATSOMRÅDE: YTRE MILJØ – Sitat UiBs HMS-plan:

«Arbeidsmiljøperspektivet knyttet til ytre miljø er ivarettatt i Handlingsplan for ytre miljø.»

Som et tillegg til fakultetets HMS-handlingsplan har fakultetet inkludert en egen tiltaksliste for ytre miljø som skal følge opp UiBs Ytre miljøplan med delmålene: Miljøledelse, klima og transport, energi og avfall, innkjøp og forbruk, biodiversitet og forurensing. Fakultetet har som mål å gjennomføre følgende tiltak:

BIO følger Fakultetets mål og har tilpasset målene for instituttet.

Delmål UiB	Hovedaktiviteter UiB	Tiltak (BIO)	Ansvarlig
Ledelse på alle nivå skal ha oppmerksomhet på ytre miljø, klima- og miljøledelse.	Ytre miljø skal jevnlig tas opp på enhetenes møter, samt i årlige handlingsplaner og rapporter.	Ha ytre miljø som tema på ledermøter når aktuelt og som del av BIOs HMS-handlingsplan.	Ledelsen
Redusere CO ₂ utslipp fra transport.	Utarbeide og implementere en klimavennlig policy/retningslinje for reiser, bl.a. med retningslinjer for flyreiser.	Aktivt følge opp UiBs reisepolicy vedtatt november 2019.	Ledelsen
Fossilfri interntransport.	Ved utskifting av kjøretøy skal fossilfrie varianter velges der det er mulig.	Fortsette å bruke bildelingen. Velge elektriske bilder der det er formålstjenlig	Alle
Redusere restavfallsmengden med 40% innen 2022 (basisår 2009).	Etablere rutiner for å bruke mindre engangsprodukter, kutte bruk av papirbrosjyrer og lignende.	Etablere lokale rutiner for å redusere bruken av engangsprodukter til et minimum, samt kutte ut all bruk av papirbrosjyrer o.l.	Ledelsen
Øke kildesorteringsgraden til 80% innen 2022 (basisår 2009).	Innføre miljøstasjoner i alle bygg der dette er praktisk mulig, og i fellesarealer for studenter, øke sortering av emballasje i avfallsrom.	Følge opp UiBs rutiner for kildesortering og etterspørre miljøstasjoner der dette mangler og er praktisk mulig å innføre.	Ledelsen
Universitetets anskaffelser skal bidra til å redusere skadelig miljøpåvirkning og	Stille krav i de aktuelle anskaffelsene, for eksempel ved å stille krav om at varer ikke inneholder miljøskadelige stoffer,	Ved innkjøp, være bevisst på å velge miljøvennlige alternativ.	Fagbestillere

fremme klimavennlige løsninger der det er relevant.	krav om energiklasse, miljøsertifisering, krav om lang levetid eller ved å ta hensyn til livssyklus kostnader.	Etterlyse miljøvennlige valg der dette mangler. I størst mulig grad, unngå å bestille i små kvanta. Etterlyse opplæring av fagbestillere/innkjøpere i å foreta/kreve miljøvennlige valg ved innkjøp.	Alle Fagbestillere Fagbestillere
UiB skal ta samfunnsansvar ved å fase ut miljø- og helseskadelige stoffer.	Utarbeide en policy for å substituere produkter og materialer som inneholder mikroplast, hormonhermere, parabener og andre aktuelle stoffer, samt miljøskadelige kjemikalier i laboratoriesammenheng.	Utarbeide lokale rutiner i samsvar med UiBs policy for å følge opp substitusjonsplikten .	Ledelse, alle

